Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС.: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 71. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 21-го БЕРЕЗНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 71. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, MARCH 21, 1953. VOL. LXI

МОСКВА НЕ ЗМІНИЛА СВОЄЇ ПОЛІТИКИ — АЙЗЕНГАВЕР

Вашингтон. — Пресова конференція президента Айзенгавера в четвер була майже в цілості присвячена обговоренню політики Совєтів у відношенні до Злучених Держав. Айзенгавер наперед, без жадної спонуки кореспондентів, сказав, що політичні провідники цілого світу зацікавлені мировою заявою нового керівника совєтської політики, Георгія Маленкова і найновішими нападами совєтських літунів на американські і британські літаки. Поскільки йде про американський уряд, то Злучені Держави не можуть добачувати в цих нових нападах якоїсь зміни в дотеперішній совєтській політиці, бо нові напасті не різняться в нічому від попередніх. Щодо промов Маленкова з висловами мирових намірів, то — тут ген. Айзенгавер говорив поволі з притиском — ці вислови завжди побажані для Злучених Держав настільки, наскільки вони щирі. Коли ці наміри щирі, Америка піде їм на зустріч не більше ніж до половини шляху. Айзенгавер дальше заявив, що його адміністрація присвячена постійно змаганням до світового миру чесними і відповідними засобами.

Після обговорення мирових змагань, президент відповідав на питання про призначення Болена на становище амбасадора до Москви й затвердження цього призначення сенатською комісією. Він виявив, що має повний звіт про це від секретаря стейту Доллеса і вважає Болена за основно витренованого дипломата. Крім того Болен повнотою зазнайомлений з справами Росії, наскільки хтось може взагалі щось знати про цю країну. Навіть, якщо б показалося опісля, що його дорадники помилилися в справі Болена, то вибір зроблено на підставі минулого і безсторонньої оцінки кандидата, твердив президент. Про намір сен. Новленда, щоб проголосити Совєтів за аґресора, президент сказав, що він не хоче зробити жадного викликуючого посунення. Президент заявився теж проти конгресової провірки комуністичного просякання в церквах, якої вимагав Велді, голова комісії неамериканських діянь.

Підготовка до нових атомових вибухів

Лас Веґас, Невада. — Вже почалася підготовка до нових атомових вибухів на рівнині Юкка, у віддалі 65 миль від Лая Веґас. Серія вибухів охопить десять нових досвідів з початком весни. Тисяча вояків, які брали добровільну участь у вибуху з березня, повертаються вже до свого табору в недалекій околиці Десерт Рак і там готуються до наступних досвідів. Для підготови рівнини до нового вибуху треба хоч тиждень часу. Цей час використується на відчитання інструментів, що мали зареєструвати різнородні помічення під час останнього вибуху. Доступ до двох домів, а радше їхніх розвалин, неможливий ще кілька днів, з уваги на радіоактивність усіх предметів, що були виставлені на діяння вибуху. До тисячки теперішніх вояків має бути додана друга тисячка, одначе не відомо, чи наступним разом вони будуть приміщені ближче „місця зера" вибуху, чи в тій самій, тобто двомилевій віддалі.

Голова комісії погоджується на втримання теперішних податків

Вашингтон. — Конгресмен Даніель А. Рід, голова комісії засобів і метод, залишив свої дальші спроби знизити особисто-доходові податки на п'ять відсотків, як це він заповідав давніше, коли президент Айзенгавер просто і ясно заявив на пресовій конференції в четвер, що податків не можна знижувати в найближчому скарбовому році, як довго не буде виглядів на збалансування бюджету. Сен. Роберт Тефт, плянувач республіканської політики в Конгресі, підтвердив становище президента, кажучи, що пробу зниження податків можна буде перевести щойно в 1954 р. Одначе Тефт думає, що в теперішньому бюджеті можна буде знизити до половини витрати на чужинну допомогу, передбачені президентом Труманом.

Радіопересилання „Голосу Америки" в Азії

Вашинґтон. — Постійна Сенатська Слідча Підкомісія розглядала пересилання „Голосу Америки". Розгляд був викликаний твердженням про пониження активности радіопересилань в Індії. Зокрема амбасадор в Індії Ч. Бовлес стведив, що антикомуністична контрпропаґанда в Індії послабла в минулому році. Це наступило саме в часі, коли совєтська пропаґанда все гострішає і посилюється. Справу „Голосу" представили в комісії два високих діячі „Голосу Америки" — Дж. Дуґер, який очолює відділ цієї аґенції на Близький Схід, Африку й Азію та д-р С. Гош, індус, що очолює Індійський відділ. Дж. Дуґер пояснив пониження активности „Голосу" багатьома неясностями, що заіснували в політиці центрального уряду. Невирішеність політично - стратеґічних справ не може не відбитись й на діяльності аґенції інформації. Окрім того було багато дрібніших, чисто технічних труднощів, про які говорив С. Гош, що сповільнювали працю й що їх необхідно у майбутньому усунути.

ПОСТІЙНЕ МОБІЛІЗАЦІЙНЕ БЮРО ОДОБРЕНЕ БІЛИМ ДОМОМ

Вашингтон. — Плян зорганізування постійного Бюра Оборонної Мобілізації найшов апробату в Білому Домі і наступного тижня він буде переданий Конґресові як законопроєкт. Над пляном працювали кілька тижнів дорадники президента. Вони погодилися на скасування Краєвої Ради Ресурсів Безпеки і перенесення її функцій до нового мобілізаційного бюра, якого завданням буде поробити підготову до мобілізації економічної, військової й промислової на випадок війни. Крім праці Ради Ресурсів нове бюро перебере завдання Ради Амуніції, яка теж буде скасована, а залишки її завдань будуть передані департаментові оборони. Щоб мобілізація цивільних і військових засобів могла переходити гладко, треба буде поробити переміни в Краєвій Раді Безпеки, яка є дорадчим тілом президента при складанні оборонної політики. У минулому можна було чути критику, що Рада Безпеки не має належної кількости представників з цивільних департаментів уряду. Президент думає, що згадані зміни не можна буде перевести нагло, одначе їх треба зробити для осягнення наміченої цілі.

Митрополит Сліпий засуджений на дальших 17 років ув'язнення

Филаделфія. — Місцева „Америка" подає в кореспонденції о. Т-ка з Риму, що Галицький Митрополит і Львівський Архиєпископ — Кир Йосип Сліпий був недавно засуджений совєтськими комуністами на дальших 17 років ув'язнення. Вістку цю подав до відома офіціял Священної Конґреґації для Східної Церкви о. Джусеппе Мойолі в доповіді про переслідування Української Католицької Церкви комуністами, виголошеній на закінчення триденного моління за переслідувані народи України й Румунії. О. Мойолі твердив: „Найновіші вісті, принесені одною особою, якій можна вповні довіряти, говорять про те, що переслідування Церкви на Україні в 1952 році було дуже велике. На вулицях виставляли карикатури Святішого Отця, на прилюдних зборах накидувались на Папу і Ватикан, а католицьких священиків проголошено шпигунами Папи. Число латинських священиків постійно — зменшується і їхня діяльність щораз трудніша. Архиєпископ Кир Йосип Сліпий час до часу посилав пастирські послання з Сибіру, але як совєтська влада про це довідалася, то побільшила для нього ув'язнення на дальших 17 років. Невідомо де тепер Митрополит Сліпий перебуває". Таким чином Митрополит Сліпий, який в березні 1946 року був засуджений в Києві на вісім років ув'язнення і вивезений на Сибір, не буде звільнений в 1954 році, бо він засуджений на нову кару, щоб продовжити його мучеництво на дальших 17 років, якщо так довго ще вдержиться комуністична тиранія.

Помер о. Лев Чапельський

Елизабет, Н. Дж. — Вночі з четверга на п'ятницю, 20. березня помер в 66 році життя парох українсько-катол. церкви, о. Лев Чапельський, один з найдавніше прибулих до ЗДА українських священиків. Це був один з найдіяльніших ревних працівників в церковній ділянці і на народнім полі, відомий зі своєї солідности й характерности. — Довший час був совітником гр.-катол. Консисторії. Був теж членом-основником американського відділу Наукового Товариства ім. Шевченка, займаючи різні становища в управі цієї установи.

„Радянська Україна" продовжує заклики до любови „старшого брата" і боротьби проти „буржуазних націоналістів"

„Радянська Україна", орган комуно-московської окупаційної влади в Україні, приносить в числі з 28-го лютого на першій сторінці чергову редакційну статтю з закликами до „ніжної любови" у відношенні до російського — „старшого брата" і до „безпощадної боротьби" проти українських „буржуазних націоналістів". В статті п. з.: „Всепереможна сила дружби народів", газета видвигає м. ін. такі твердження: „Силою, що цементує дружбу народів нашої країни, є великий російський народ, російська нація, — яку товариш Сталін назвав — найвидатнішою з усіх націй, що входять в склад Радянського Союзу. Гордістю українського народу є свідомість того, що він вийшов з одного гнізда з великим російським і білоруським народами. Українці з любов'ю і ніжністю називають росіян своїми старшими братами..." Все ж таки виходить, що та „ніжна любов" до „старшого брата" не така в серцях народу, як на сторінках комуністичної газети, бо тоді „Радянська Україна" не потребувала б так наполегливо повторювати надрукованої знову ж в тій же статті пригадки: „Виховання дружби народів — одне з найважливіших завдань партійних організацій, наших газет і журналів, всього нашого пропаґандистського апарату..." Це „виховання" повинно йти — навчає „Радянська Україна" — в такому порядку: „Поряд з пропаґандою досягнень ленінсько-сталінської національної політики треба нещадно викривати прояви ворожої ідеології, вилазки і рецидиви українського буржуазного націоналізму, сіонізму, космополітизму, пам'ятаючи, що націоналісти і космополіти є заклятими ворогами нашої батьківщини, заклятими ворогами миру й демократії, найманцями американського імперіялізму. Націоналістичні іуди всіх мастей, продавши тіло і душу за криваві американські сребреники, свою ганебну практику звели до вбивств, шпіонажу і диверсій, а своє ідеологічне жало вони спрямовують проти дружби народів, як одної з підвалин сили і могутности нашої батьківщини..." Виходить, що тридцятилітнє „виховання" та вщіплювання „ніжної любови" до „старшого брата" навіть такими „виховними засобами" як організований голод з мільйонами жертв, масові могили у Вінниці та найжорстокіший терор і знущання, не тільки не „виховали" українців, але ще й призвели до „рецидивів буржуазного націоналізму" і навіть до „розтозійства" з боку самих комуністів.

У Каліфорнії звільнено сто учителів з посад

Вашингтон. — Понад сотню учителів в каледжах та університетах Каліфорнії звільнено з посад від останнього червня, під закидами, що вони вели комуністичну діяльність, як про це свідчив головний дорадник комісії неамериканських діянь з Каліфорнії, Річард Е. Комбс. Майже таке саме число учителів не допущено на посади, з уваги на їх про-комуністичне наставлення. Він того погляду, що небезпека комуністичного просякання дальше існує, бо, на його думку, прихильники комунізму не можуть бути безпартійні при навчанні у школах. — З Ню Бронсвік, в стейті Н. Дж., звідомляють, що тамошній стейтовий Рутґерс університет звільнив з посади професора права Абрагама Гласера, за те, що він попав у спір з комісією неамериканських діянь під час свідчення.

Труман мав би замешкати в околиці Ню Йорку

Ріджфілд, у стейті Конетикат. — Недавній президент Гаррі Труман „зацікавлений" у купівлі нерухомости в тутешній околиці, як про це сповіщає пані Гаролд Ґолдсміт, жінка колишнього видавця „Популар Поблікейшен". Вона каже, що аґенти нерухомостей запитували її й її чоловіка про продаж їхньої посілости для кол. президента Трумана. Вона додала від себе, що родина Трумаиів зацікавлена в цій посілості і що буде незадовго можна буде подати щось про те до публічного відома. — Від кількох днів були поголоски, що Труман хоче купити дім у Ню Йорку, щоб бути при боці видавців його споминів, які мають появлятися в журналі „Лайф". Труман заперечив це, коли його запитали в Канзасі. Тепер він виїздить з своєю жінкою й дочкою Марґаретою на вакації до Гаваїв.

ЧЕРЧИЛ П'Є НА ЗДОРОВ'Я ТІТА

Британський прем'єр Винстон Черчил (зліва) підносить чарку за здоров'я югославського комуністичного диктатора — маршала Тіта. Після того відбулися між ними таємні наради, у висліді яких представники Югославії й Англії прийшли до повного порозуміння щодо спільної допомоги в обороні Південної Европи.

ЮГОСЛАВІЯ І БРИТАНІЯ ПОРОЗУМІЛИСЬ В СПРАВІ ОБОРОНИ

Лондон. — Югославський президент маршал Тіто та британські державні мужі й керівники оборони відбули вчора цілу низку розмов, у висліді яких досягнули повне порозуміння щодо спільної оборонної підготовки. Маршал Тіто, продовжуючи свої відвідини в столиці Англії, — відбув розмови в британському міністерстві закордонних справ та в міністерстві оборони в справі „спільних військових проблем" і в цій справі має бути проголошена спільна британсько-югославська декларація, в якій обидві країни зобов'язуються до взаємної допомоги для вдержання миру і безпеки в Південній Европі. Тіто заявив представникам преси, що він і британські державні мужі розглянули загальне положення, зокрема проблеми оборони перед аґресією, та прийшли до спільних висновків. Натомість югославський міністер закордонних справ Коца Поповіч, що теж брав участь в нарадах, виявнив дальше, що Югославія, хоч вона сама не є членом Атлантійського Пакту, проте вона „братиме участь в боротьбі для оборони незалежности інших країн, — якщо зайшла б така потреба". Промовляючи до членів британського парляменту, — Поповіч заявив, що теперішнє англо-югославське порозуміння буде „першорядним вкладом" в змагання до збереження миру. Наради між Тітом та його помічниками й представниками британського уряду продовжуватимуться ще сьогодні. Про перебіг і вислід всіх цих розмов буде основно поінформований теж уряд З'єдинених Держав. Загально вважається, що розмови Тіта в Лондоні допоможуть наладнати теж і югославсько-італійські суперечності. Тіто мав поставитись „дуже ліберально" в своїх претенсіях до Італії.

Совєти відмовляються від контролі озброєння

Об'єднані Нації, Н. Й. — Новий совєтський делеґат до ОН, Валеріян А. Зорін відповідав на запити американського делеґата Ернеста А. Ґросса. Ґрос, згадуючи заяву Маленкова про те, що всі спірні справи можна мирним способом розв'язати, запитував совєтського делеґата, чи Совєти хочуть ділом ствердити заяву Маленкова про мир. Зорін у своїй відповіді заявив, що Маленков бажає розмов про мир, але на таких умовах, щоб Америка знищила всі запаси атомових бомб, та щоб усі держави зменшили свої збройні сили на одну третину. Зорін твердив, що Совєти не можуть погодитися на те, щоб чужинці контролювали їхнє озброєння. Захід висуває таке домагання тому, казав Зорін, що не має досить інтеліґентних розвідчиків, і тому, що не бажає собі справжнього роззброєння.

У Бразілії зростає критичне наставлення до ЗДА

Ріо де Жанейро. — Заплутане економічне положення в Бразілії постійно викликало критичні голоси на адресу ЗДА, які, за думкою бразілійських економістів, а далі й населення, незадовільно допомагають побороти ці труднощі. Незадоволення, в останніх днях виявилось низкою гострих статтей у великих столичних часописах, які з'явилися з нагоди виступу у Ню Йорку, на прийомі Американського-Бразілійського Об'єднання, бразілійського делеґата Еувальдо Льоді. Льоді, — це визначний бразілійський економіст і політичний діяч, який приїхав до Ню Йорку на запрошення американських промисловців і підприємців і який використав перебування в Ню Йорку, щоб висловити незадоволення своєї країни економічною політикою ЗДА у відношенні до Бразілії. Промова Льоді була подана в бразілійській пресі під сенсаційними заголовками, в яких підкреслювалось неприхильне ставлення до ЗДА. Критичні голоси зокрема посилились у зв'язку з розмовами про позику Бразілії з Експортово - Імпортового Банку 300,000,000 долярів на три з половиною відсотка, що вважається в Бразілії надто високим відсотком, хоч в дійсності він значно нижчий від інших, у подібних випадках.

Заплановано важливі зміни в міській перевозовій системі Ню Йорку

Ню Йорк. — Оціночна Рада підтримала тимчасово плян, складений Радою Транспортації, поробити великі ощадності в перевозовій системі міста, щоб заощадити кругло $25,000,000 у бюджеті на наступний рік і зрівноважити витрати з прибутками. Для цієї цілі мають послужити такі способи: скасування надземної („елевейтор") залізничної лінії, що проходить Третьою евеню в Мангеттені і Миртл евеню в Брукліні; скасування вільних пересідок з трамваїв, автобусів тощо до підземки; скасування вільної їзди для поліцаїв і пожежної сторожі, а теж і для шкільних дітей; звільнення 3,200 службовиків з перевозової системи.

НІМЕЦЬКИЙ БУНДЕСТАҐ РАТИФІКУВАВ ДОГОВОРИ З АЛЬЯНТАМИ

Бонн, Німеччина. — Бундестаґ, що становить нижчу палату парляменту Західно-Німецької Федеративної Республіки, ратифікував вчора два договори з альянтами, що становлять від деякого часу головну проблему европейської політики. Це договір про Европейську Оборонну Спільноту, який зв'язує в одну оборонну цілість Францію, Німеччину, Італію, Бельгію, Голляндію і Люксембурґ та передбачує створення спільної европейської армії з участю Німеччини. Другий договір — це т. зв. мировий контракт між Західною Німеччиною й західними альянтами, на підставі якого альянти закінчать дотеперішній окупаційний статут і Німеччині буде привернена суверенність з деякими тільки незначними обмеженнями та контрольними правами для альянтів. Перший договір Бундестаґ ухвалив більшістю 224 голосів — проти 165, а другий договір більшістю 226 голосів проти 164. Кінцева ратифікація тих договорів залежить ще від голосування в т. зв. Бундесраті, себто у вищій палаті парляменту. та від рішення Конституційного Суду, який розглядає зажалення опозиції що договори не є конституційні. Проте, ратифікація договорів Бундестаґом становить велику перемогу для політики канцлера Конрада Аденауера та заповідає можливість дальшого позитивного розвитку в ратифікації договору — про Европейську Оборонну Спільноту, довкола якого обертається від кількох місяців вся европейська політика. Бундестаґ є першим парляментом, що ратифікував цей договір, який для своєї важности мусить бути ратифікований ще не тільки вищою палатою німецького парляменту, але й парляментами п'ятьох інших европейських країн, які є партнерами того договору. Америка та американський уряд недвозначно висловились в користь ратифікації договору, у великій мірі узалежнюючи від того свою дальшу допомогу для европейських країн. Під час нарад та голосування над договорами, німецькі комуністи намагались демонструвати проти договорів, але поліція швидко розігнала їх водою з пожежних машин. Рівночасно з цими двома головними договорами, Бундестаґ ратифікував ще договір про податки від американських, британських і французьких окупаційних збройних сил та низку інших протоколів, якими нормуються поодинокі справи, що виникають з договорів. Ухвалено теж дві резолюції,— одна з яких домагається об'єднання Німеччини, а друга приналежности Німеччини до Північно-Атлантійського Пакту. Ратифікацію договорів попередили дебати, під час яких видвигнено низку інтересних арґументів як в користь договорів, так і проти них.

Ген. Кларк на відвідинах в Індо-Китаю

Сайґон, В'єтнам. — Ген. Марк В. Кларк, головний командант американських і альянтських сил на Далекому Сході, прибув вчора літаком з Манілі на чотиро-денні відвідини в Індо-Китаю, де французькі і в'єтнамські війська вже від сімох років ведуть війну проти піддержуваних Совєтським Союзом і комуністичним Китаєм червоних військ Го Чі-мінґа. В програмі відвідин є теж інспекція фронту. Ген. Кларка привітав французький генеральний резидент Індо-Китаю та представники всіх трьох об'єднаних індо-китайських країн: В'єтнаму, Ляос і Камбодії, як теж численні представники французьких і в'єтнамських збройних сил і американської військової місії. Виясняючи причину своїх відвідин в Індо-Китаю, ген. Кларк заявив: „Мені здається, що коли існує два так близькі фронти, як наші (ген. Кларк є рівночасно командантом всіх альянтських збройних сил в Кореї), то їхні команданти повинні себе взаємно відвідувати, щоб безпосередньо познайомитись зі своїми проблемами та собі взаємно, в міру своїх сил, допомагали". Відвідини ген. Кларка в Індо-Китаю є до деякої міри символікою зв'язку між фронтом в Індо-Китаю й Кореї та попереджують важливі французько-американські розмови у Вашинґтоні, що мають відбутися в наступному тижні та в яких братиме участь французький прем'єр.

Чуйков висловлює жаль з приводу смерти англійських літунів

Берлін. — Голова Совєтської Контрольної Комісії в Німеччині генерал Василій І. Чуйков опублікував ноту, яку він вислав серові Івонові Кіркпатрікові, англійському високому комісарові в Німеччині. В цій ноті генер. Чуйков висловлює жаль з приводу смерти сімох англійських літунів та знищення літака, але заявляє, що вина по англійському боці, бо англійські літуни летіли над совєтською територією. Нота ген. Чуйкова різниться лагідним тоном від подібних совєтських відповідей. Чуйков досі не відповів на гостру англійську ноту в цій справі, а ця його нота — це відповідь на французьку і американську ноти, які були вислані Чуйкову одночасно з англійською нотою. Чуйков заперечує, що совєтські літаки літали понад чужою територією, і твердить, що англійські літаки летіли поза межами повітряного коридору, який веде з англійської зони до Берліну. Чуйков пропонує відбути англо - совєтську конференцію, на якій обговорили б засоби, щоб подібні трагічні випадки не могли повторюватися.

ТИСЯЧА ВБИТИХ І 50,000 БЕЗДОМНИХ ПІСЛЯ ЗЕМЛЕТРУСУ В ТУРЕЧЧИНІ

Гонен, Туреччина. — Землетрус в північно - західній частині азійської Туреччини спричинив смерть до тисячі осіб, а 50.000 осіб залишилися бездомними. В селі Єнісе, що мало 1.900 населення, згинули від землетрусу 500 осіб. Збільшила нещастя ще та обставина, що день землетрусу був найхолоднішим днем у році. Червоний Півмісяць звернувся з просьбою до Централі Червоного Хреста в Женеві, щоб негайно прислали ліків та коців. Землетрус тривав тридцять секунд і був такий сильний, що на обширі кільканадцяти миль валилися стіни і стелі. Люди живуть у шатрах, що стоять на вулицях. Попередній великий землетрус у Туреччині був 1939 року у північно - східній частині Туреччини в Ерзерум, де згинули 60.000 осіб. Амбасадор ЗДА Джордж С. МекҐі і директор Аґенції Взаємної Безпеки Леон Дейтон прибули на місце нещастя, щоб оцінити спричинені шкоди.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На пів року	5.25	Three months	2.75
В Джерзі Сиґі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50
Число з суботи (з англійською частиною.		Saturday's issue (The Ukrainian Weekly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	2.00	Six months	2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПИСАНКА ДЛЯ ЗАЛИШЕНЦІВ

Український Конгресовий Комітет і Злучений Український Американський Допомоговий Комітет проголосили рівночасно свої комунікати, закликаючи ввесь загал нашого громадянства та всі його численні організації до найщиріших і найщедріших пожертв на допомогу залишенцям в Европі. Цим самим вони відкрили збіркову кампанію на традиційну у нас вже Великодню Писанку, яка кожночасно, разом із кампанією Різдвяної Коляди, проходить у нас під знаком найбільших наших національних потреб і обов'язків. Немає сумніву, що до цих потреб і обов'язків належить тепер допомога залишенцям.

Заклики УКК та ЗУАДК говорять самі за себе. Допомоги, максимальної і всебічної, потребує сьогодні ввесь великий український нарід на Рідній Землі за залізною заслоною. Але в теперішніх обставинах єдина допомога, яку ми можемо йому дати, це наша максимальна акція у вільному світі в користь українських визвольних змагань. Жадної іншої допомоги, ані грошей, ані харчів, ані медикаментів, ворог туди не допустить.

Натомість в таборах залишенців в Західній Німеччині й Австрії перебуває ще понад 20,000 українців, теж жертв комуно-російського поневолення українського народу й української землі. Потреба допомогти їм наглича. Між цими залишенцями є багато інвалідів українських армій з різних часів і різних просторів, які кров свою пролляли та здоров'я своє втратили в боротьбі за волю України. Є між цими залишенцями колись видатні громадяни й діячі української землі. Є багато хворих і немічних, які спалили та розгубили своє здоров'я і свої сили в борні з обставинами й незавидною долею та сьогодні догоряють на чужині серед страшних злиднів і нужди. Є безпомічні жінки й діти, які не зазнали в своєму житті ні хвилини радости. Багато тих людей прийняли б як дорогоцінність або як небуденні для них ласощі багато дечого з того, що нам непотрібне, а той доляр, який ми витрачаємо не раз на розривку зі шкодою для нашого здоров'я, міг би висушити не одну сльозу в до болю сумних очах матері, викликати усмішку радости й щастя на змарнілому лиці дитини, чи навіть врятувати життя не одного інваліда чи хворого.

УКК і ЗУАДК, розуміючи вагу цеї справи, порозумілись і вибрали два найбільші рокові свята, Великдень і Різдво, для спеціяльної кампанії на допомогу залишенцям. В тому часі повинні відбуватися окремі збірки, повинні влаштовуватись спеціяльні імпрези, а кожний наш громадянин з людським серцем повинен вважати своїм обов'язком скласти відповідну пожертву і цим наче віддячитись ласкавій долі за те, що йому самому заощадила тих всіх терпінь і недостач, яких ще досі зазнають наші залишенці. Для заспокоєння найконечніших допомогових потреб для залишенців, ЗУАД-Комітет потребує мінімально 100,000 долярів річно. Що це є для нашої мільйонової громади в теперішніх обставинах загального добробуту та добрих заробітків? Той доляр, два чи п'ять долярів, на скільки кого стати, напевно не залишив би найменшого сліду ані в нашому бюджеті, ані в наших щоденних потребах, ані навіть у наших звичайних розвагах. А яку велику матеріяльну й ще більшу моральну допомогу становить ця наша мала пожертва для наших залишенців! Що більше, вістка про таку допомогу цілком певно дійде й до наших братів за залізною заслоною та, хоч вони самі її не зможуть дістати, то все ж таки вона збільшить їхню надію, скріпить їхню видержливість та зміцнить їхню віру й переконання, що й їхня неволя, а з нею вся нужда й недостатки колись скінчаться.

З таких і подібних міркувань ми гаряче піддержуємо заклики наших центральних установ та й від себе заохочуємо всіх наших громадян до найщедріших пожертв на Писанку для Залишенців.

ПРЕЗИДЕНТ ПРИ ПРАЦІ

Для характеристики, як президент Айзенгавер почувається на теперішньому становищі, передала аґенція „Юнайтед Пресс" зміст його розмови з генерал-майором П'єром Луї Боде, з французької команди повітряних сил, який займає пост помічника голови ген. штабу при Верховній Квартирі НАТО. Каже Айзенгавер французькому генералові: „Я завжди думав, що моє становище верховного командувача НАТО дуже важке. Але щойно тепер знаю, який я був тоді щасливий".

Оцим висловом Айзенгавер сказав дуже багато. Боде не подав подробиць про відповідальну працю Айзенгавера, але зробили це вашинґтонські кореспонденти деяких великих щоденників. Вони зібрали дбайливо інформації від різних осіб, що мають зв'язок з оточенням президента. На підставі цих інформацій вони накреслили картину відносин Айзенгавера до своїх співпрацівників.

Не зважаючи на довголітнє військове звання Айзенгавера, його теперішнє оточення зовсім не відчуває військової атмосфери. Члени кабінету не завважують в Айзенгавера „військового способу думання", ні військової поведінки. „Це найзамітніший невійськовий генерал, якого я знаю", заявив один з членів кабінету, „ніхто не зривається з крісла стаючи на „позір", як президент входить до залі нарад; кожен з нас жде на засідання кабінету як на джерело інспірації; ми радо сходимось і бачимо, що президент це дуже людяна особистість".

Дискусії під час кабінетних засідань дуже неформальні. Але обертаються завжди довкруги предмету дискусії, яка ведеться зовсім свобідно і під час якої повно виміни думок між президентом і учасниками нарад. Айзенгавер прислухується усьому з великою увагою, але не закриває своїх думок і виявляє їх одверто.

Президент проводить нарадами, але ніхто не відчуває обов'язку мовчання і слухання президента. Ніхто теж не пробує накидати йому свої думки. Коли йдеться про ведення нарад, то кожен знає і відчуває, що Айзенгавер керує нарадами. Деякі досвідчені в політиці члени кабінету дивуються, як швидко й основно Айзенгавер опанував деталі свого уряду. Секретарі висказують свої думки, але розуміють, що мусять теж орудувати в арґументації фактами.

Порядок нарад („аґенда", а на ділі „адженда") приготовляє президентів помічник Шерман Адамс, який наперед випитує кожного секретаря департаменту, які справи він задумує підняти на нарадах кабінету. Коли вже є денний порядок, тоді президент додає ще свої справи. Від 6 до 10 різнородних предметів становить програму нарад. Жаден секретар не знає про те, яку справу підніме інший секретар.

Кабінет дістає часто спеціяльні інформації про якесь положення („брифінґ"). Наприклад, секретар Доллес і адміністратор Взаємної Безпеки Стассен склали звіти з своєї подорожі по Европі. Директор Бюджету Джозеф Додж поінформував у деталях кабінет про вигляди й труднощі збалянсування бюджету. Голова Крайового Республіканського Комітету, Веслі Робертс, брав участь в одних нарадах кабінету для звідомлення про партійні справи і підшукання кандидатів на відповідальні становища.

Коли мова про передавання інформацій з різних ділянок до преси, то президент заохочує кабінет до такої поведінки, знаючи, що популяризування тих справ помагає урядові дістати підтримку населення країни. Такі справи звичайно обговорюють з „головою генерального штабу" при президенті, Шерманом Адамсом, в руках якого сходяться всі нитки велетенської урядової машинерії. Кожен член кабінету має кожної хвилини свобідний доступ до президента, якщо це тільки фізично можливе.

Одначе правдою є, що „Айк" є „босом", хоч кожен член кабінету має у своїй ділянці широку свободу.

Іван Кедрин

РОДИНА КОЛ. УКРАЇНСЬКИХ ВОЯКІВ

Вітаючи присутніх на недавньому 2-му Делеґатському З'їзді Об'єднання б. Вояків-Українців в ЗДА гостей, представників комбатантських організацій, існуючих поза ОБВУА, головуючий на З'їзді сивоволосий генерал підкреслив, що „понад усі симпатії й антипатії партійно-політичного чи групового характеру, які нас різнять, всі ми творимо проте одну родину колишніх вояків і всі ми злучені тією нерозривною ниткою, що нею є спільне воєцьке минуле". Ця духова спільнота виявилася на З'їзді ОБВУА сильніше, як навіть сподівалась Головна Управа, що його підготовляла. Хоч з'їзд був далеко не ідеальний, проте всі його хиби й недоліки бліднуть перед одною його великою позитивною рискою: справа потреби консолідації українського комбатантського фронту в ЗДА була для всіх учасників З'їзду така самозрозуміла, що пропоновані радикальні зміни статуту ОБВУА не викликали майже ніякого спротиву й дискусії. А що це була найважніша справа останнього З'їзду колишніх українських вояків в ЗДА, то повага, з якою учасники З'їзду поставились до цієї справи та розмірна легкість, з якою вдалося ввести засадничі зміни в структуру ОБВУА в ім'я включення в його ради всіх колишніх вояків-українців, проживаючих тепер в цій країні, — це безумовна перемога здорової думки, перемога українського конструктивізму, що саме в комбатантських рядах має право громадянства.

Ця проблема була вже неоднократно заторкувана на сторінках „Свободи" й знаходила свій вислів також на публічних сходинах. Пригадаємо найосновніші факти: Округло чверть сторіччя тому повстала в ЗДА організація бувших українських військовиків „Стрілецька Громада", заснована гуртом колишніх Українських Січових Стрільців (Усусусів), що прибули до ЗДА після першої світової війни головно з ЧСР. Коли після другої світової війни приїхали сюди масово нові іміґранти, між ними кількасот колишніх військовиків, Стрілецька Громада погодилась з новоприбулими створити одну комбатантську організацію під назвою Об'єднання бувших Військових Українців в ЗДА, з тією засадничою різницею в статуті, що членами нової організації могли стати взагалі всі українці, які служили колись в якійнебудь військовій формації, українській чи неукраїнській, та навіть неукраїнці, якщо вони служили в українському війську і стоять на становищі української державности. В рямцях ОБВУА створилась автономна клітина „Братство Усусусів", але майже всі поголовно члени тієї клітини є також членами ОБВУА й ніяких непорозумінь ані конфліктів між централею ОБВУА (де діяли теж колишні Усусуси) й названою автономною групою ніколи не було. Тимчасом вже згодом, після заснування ОБВУА, приїхали масово члени двох формацій із часу 2-ої світової війни, чи пак ще пізнішого: колишні члени УПА і колишні члени І. Української Дивізії. Вони заснували свої окремі організації. Окремо теж існувала ще організація частини колишніх Запоріжців з-під стягу полк. П. Болбочана. Таким чином на комбатантському фронті настав розгардіяш із шкодою для самого престижу комбатантської фірми і зі шкодою для справи, спільної всім українським комбатантам.

Справа не була легка і проста, бо арґумент „хай ті, що до ОБВУА ще не належать, вступлять туди та й годі" був життьово нереальний. Без уваги на слушність чи неслушність арґументації одних і других, було неможливо перевести повне злиття всіх отих організацій і всієї маси їх членства простим включенням їх в ряди ОБВУА. Це могло когось журити, когось гнівати, але цей факт треба було прийняти і рахуватися з ним та шукати розв'язки консолідаційної проблеми іншим шляхом. Здавалося, що досить буде застосувати засаду автономности, існуючої вже в практиці у відношенні до Усусусів. Тому, що Братство Усусусів існувало „де факто", затверджене лише попереднім Делеґатським З'їздом, але без основи в статуті ОБВУА, що передбачував лише фізичне членство, Головна Управа ОБВУА прийняла, на внесок окремої покликаної нею Статутової Комісії, проєкт уведення в статут права існування в рямцях ОБВУА також цілком автономних клітин з окремими назвами, власними уладами й власними вужчими цілями. Проте ця постанова не могла ще торкатися колишніх Дивізійників, що здобули собі вже власний організаційний чартер та, приїхавши до ЗДА в масі розмірно дуже недавно і серед особливих умовин, все ще цупко трималися лише власних організаційних форм і просто психологічно не могли ще відчути ті арґументи, що казали колишній Стрілецькій Громаді прямувати до повного організаційного злиття всіх комбатантів. Все ж, верхівка (і напевно маса членів) Братства І. Української Дивізії розуміли і відчували аномалію розбиття комбатантського фронту та розуміли конечність його консолідації. У висліді розмов, керованих доброю волею обох сторін, прийнято принципи 1) примату ОБВУА, як єдиної, охоплюючої всіх кол. комбатантів-українців та репрезентуючої їх внутрі українського громадянства і перед зовнішнім світом, організації, 2) вможливлення тим комбатантським організаціям, що їх члени ще не належать у своїй масі до ОБВУА, вступити туди як правні одиниці, з тим, що воно не перешкаджає фізичному членству. Таким чином, поруч із принципом фізичного членства, введено в статут ще право членів на автономні клітини внутрі ОБВУА та правне членство організацій, існуючих поза ОБВУА на день 1 січня 1953.

Підносились слушні завваги, що таке різничкування членів пахне аномалією. Була слушна заввага, що мабуть ніодин статут ніодної організації не знає таких постанов. На це була відповідь: річ не в статутово-паперовій формалістиці, а в великій справі об'єднання українських колишніх військовиків. Коли це об'єднання не може прийти негайно і повністю, хай іде ступнево і частинно. Річ іде про велику справу — передачі місії одного покоління, що боролося в роках 1917-21 за національні ідеали і тепер уже помалу корчиться, відходячи у кращі світи, — тому новому, молодому поколінню, що пізнало воєцьке життя за 2-гої світової війни (і після неї, враховуючи УПА) та, при своєму українському патріотизмі, продовжуватиме плекання культу визвольницької традиції. Це така велика мета, що всі недоладності статуту — дрібниця. Не в приписах статуту діло, а в добрій волі, у взаємному розумінні, у спільно-зрозумілій історичній місії. Тому цей новий статут ОБВУА — хай і недоладний, проте є пророчистим доказом найкращої волі ОБВУА, його верхівки і його членства, піти назустріч також добрій волі молодших товаришів зброї — об'єднатись в одній родині. Одноголосне схвалення змін у статуті ОБВУА, включно із змінами, зробленими вже під час дебат по лінії бажань присутніх на З'їзді гостей, делеґатів Братства кол. Вояків І. Української Дивізії, — та одностайність була насправді маніфестацією зрілости, що її проявили колишні українські військовики.

Прийнято теж, як самозрозумілу, вимогу щодо аполітичности ОБВУА. Це тема окрема, але вже тут можна зазначити, що на політику, а тим паче політиканство, нема місця в такій організації, як комбатантська, із специфічними цілями культу збройної боротьби за батьківщину, що існує для всіх без різниці партійно-політичних симпатій. Переводити в діло ці засади має нова Головна Управа. Не тільки словами, але ділами, із котрих одним із найперших має бути остаточна реалізація найважнішої справи, що цікавила З'їзд: дійсного духового заспокоєння воєцької братії та приспішення процесу, в якому вся ця наша братія буде почуватись дійсно однією родиною.

Н. Н.

„СТРАТЕГІЯ" СТАЛІНА

У вересні 1944 р. можна було в кімнаті журналів і часописів празької університетської бібліотеки „Клементінум" переглянути 4-те число німецького нацистського журналу „Акціон", в якому була стаття ген. Власова про його останню зустріч з Сталіном в Кремлі. Сталін візвав своїх генералів, серед них і Власова, на військову нараду до Кремля. Перед входом до кімнати диктатора вартівник провірював виказку тотожности кожного генерала та обшукував, чи не має при собі револьвера або іншої зброї. В кімнаті застав Власов крім Сталіна й інших генералів шефа НКВД (МВД) Берію.

Був це час, коли німці були недалеко Москви. Сталін, оцінюючи критичне положення большевиків, сказав, що ситуація є погана, але була б вона ще гірша, якщоб він тільки рахував на своїх генералів, бо німці в такому випадку були б під Уралом. Але Берія може посвідчити, що він подумав і про інші засоби. Сталін знав, що більшість населення СССР приймала німців як своїх освободителів, але німецька політика на окупованих ними теренах зробила те, що населення згодом воліло кожного, тільки не німців. Після одержання фронтових призначень, генерали залишили Сталіна; Власов був призначений на фронт під Ленінград, де він попав у німецький полон.

Поміщуючи наведені Власовим слова Сталіна нацисти гейби признавалися до своєї помилки. Так розумів це мій знайомий економіст д-р В. з Чернігова, що в часі німецької окупації виїхав з Праги до Києва, де від лютого 1942 року сидів у німецькій тюрмі; випустили його на місяць перед евакуацією Києва, заявляючи через московського перекладача: „Работайтє, как прежде работалі". Ось він стрінувши мене на коридорі „Клементінум" не без одушевлення сказав: „Ідіть погляньте на 4-те число „Акціон"; німці самі визнають свою помилку".

На мою думку, помилявся Сталін, коли приписував большевицькі невдачі своїм генералам. Ці невдачі спричинила у великій мірі його радієва промова до „братів і сестер СССР", в якій він виправдувався за свою дотогочасну внутрішню політику, звалюючи все на своїх службовиків, які нібито його завели і не виконували його заряджень. Це, очевидно, не відповідало дійсності. Між іншим він натякнув в цій своїй промові, що „Бандера іде з Гітлером". Населення України на схід від ризької лінії, хоч не визнавалося в провідниках українських націоналістів, але вичуло з цієї промови Сталіна, що якийсь український уряд прибуде на Україну і тимто відділи українських вояків у большевицькій армії здавалися в німецький полон; багато українських вояків ішло в полон з жовтоблакитними стрічками на грудях у надії, що німці їх негайно влучать до української армії.

Сталіно-інформація опиралася на проголошеному через львівське радіо акті відновлення української держави 30 червня 1941 р., якого ініціяторів скоро зліквідувало німецьке ґештапо. І коли завдяки німецькій політиці на Сході почалися большевицькі успіхи, німці це приписували боєздатности червоної армії, виставляючи для своїх старшин знайдені большевицькі фільми з виступом С. Тимошенка і дефілядою совєтського війська в часі першотравневої паради в 1941 р. у Москві. Проте Сталін для осягнення побіди не занехував замилювати очей українцям проголошенням мнимої „української армії", що під Жуковом прийшла аж до Праги, княжий Переяслав назвав „Переяславом Хмельницького", а наймлені ним наші земляки: Олександер Корнійчук, як заступник міністра закордонних справ, заговорив про визволення українського населення Грубешівщини, Замостейщини (Холмщини) і Ярославщини (Надсяння), Іван Петріщак — про визволення Закарпаття аж під Татри. Але як Сталін виграв, то погодився на відступлення українських земель Польщі по т. зв. лінію Керзона, що переполовила Західну Україну — огнище українських націоналістів і через те УПА мусіла поділити свої сили: треба було обороняти українське населення Лемківщини, Надсяння, Холмщини й Підляшшя перед навалою поляків з наказу Кремля на ці землі. В тому була ціль Сталіна, щоби польськими руками шарпати УПА і тим зменшити її протибольшевицький опір.

Пригадка сталінської „стратегії" і пропаґанди під сьогочасну пору є тому актуальна, що ніякі радієві передачі з вільного світу не доходять до гнобленого населення під Совєтами; їх слухають тільки партійні комуністи для власної орієнтації, які міри вони мають підняти для поборювання протисовєтських настроїв серед підсовєтського населення. Останнє може тільки догадуватися про підмогу Америки українському визвольному рухові на основі натяку Шавеля на з'їзді комсомольців у Києві про мниме „запродання" українських націоналістів американським імперіялістам. Але яка є дійсність і на що може рахувати поневолений Совєтами український нарід, ми аж надто добре знаємо.

Вол. Дорошенко

ЮВІЛЕЙНИЙ АЛЬМАНАХ „СВОБОДИ"

(4)

Але що станеться з Европою, коли подробиться її на кусники, який буде там лад і порядок?" Та все ж і тоді серед американських політиків були люди, що прихильно ставилися до українських визвольних змагань і чим могли, допомагали нашим американсько-українським діячам. Автор докладно розповідає про всі невдачі й успіхи тодішніх наших чолових діячів у ЗДА, до яких належав і сам він. Вони діяли тоді в імені Українського Народного Комітету, який створили восени 1916 р. „після довгих міжпартійних колотнеч і короводів", як зазначає автор. Був цей комітет щось якби ЗУАДК і УКК разом. Проіснував він п'ять років. На місце його з ініціятиви д-р Л. Мишуги зорганізовано „Об'єднання Українських Організацій в Америці".

Відсилаючи читачів до незвичайно цікавих спогадів о. Понятишина, на цьому місці тільки коротенько згадаю про те, що тоді ділялося.

Отже одним із реальних здобутків „Укр. Нар. Комітету" був так званий „Український День" в Америці. Тепер, коли в цілому ряді стейтів губернатори без ніяких труднощів оголошують „Українські Дні", не можна собі просто уявити, які труднощі мусіли перебороти діячі 1916 року, щоб добитися такого дня, не зважаючи на те, що мета його була зовсім не політична, а суто філантропійна — збирати пожертви на поміч українським жертвам війни. Провадити таку акцію дозволив був уже перед тим през. Вилсон американським жидам окремою проклямацією. За ними пішли теж литовці й вірмени. УНК з свого боку теж поробив заходи, щоб президент проголосив такий день для збірок на українських жертв війни. Виявилося, що треба, щоб Конґрес — обидві Палати одночасно — закликав до цього президента, при чім хтось із сенаторів або конґресменів може резолюцію про це повалити сам один своїм ветом. Перед внесенням резолюції до Конґресу мали її наперед схвалити комісії для закордонних справ обох палат.

Коли все це було полагоджене й резолюція опинилася в Конґресі, то здавалося, що вона щасливо перейде, бо за першим і другим запитом Спікера ніхто не зголосив спротиву. Але по третім запиті почувся голос конґресмена Ґордона з Клівленду: I object. Резолюція очевидно провалилася, але за десять днів прихильний до українців спікер скориставши з відсутности Ґордона, поставив її знову під голосування і цим разом вона перейшла без спротиву. Згодом її підписав і президент. Багато значило тоді й те, що през. Вилсон прийняв делеґацію УНК на окремій авдієнції (22 січня 1917 р.). І хоч на цій авдієнції невільно було виступати з політичними справами й мала вона характер лише зустрічі з президентом, який стиснув кожному делеґатові руку та перекинувся кількома словами, проте сам факт авдієнції був великим моральним успіхом УНК і цілого українського загалу в ЗДА. Зате друга резолюція, за якою побивався УНК, — про застосування Вилсонівського принципу самоозначення народів до України та створення незалежної української держави, вже не перейшла. Внесена в Конґресі в грудні 1918 р. ця резолюція перепала, проте мала вона те значення, що познайомила членів Конґресу з українською проблемою — характером і метою українських визвольних змагань.

Варто ще зазначити заходи УНК в справі висилки на мирову конференцію у Версалі окремої делеґації від американських українців, яка мала допомагати делеґації Української Народньої Республіки в її заходах добути визнання незалежности України. За посередництвом полковника Гавза, найближчого дорадника президента Вилсона, делеґатам УНК удалося добитися, що Голова Мирової Конференції Клемансо згодився прийняти на окремій авдієнції делеґацію УНР. Але делеґація спізнилася і з авдієнції нічого не вийшло. Наші дипломати замість діяти, сиділи в Парижі та писали довгі меморіяли, яких ніхто не читав.

Подібну дипломатичну „діяльність" виявив пізніше й посол УНР у ЗДА Юліян Бачинський, який не прийшов познайомитися з особистим секретарем през. Вилсона, хоч таке побачення УН-Комітет вже був підготовив. Бачинський уважав, що ця візита була б пониженням його посольської гідности. Тимчасом від секретаря багато залежало, як до української справи поставляться президент і секретар Стану. Через дурну амбіцію Юльцьо (як звичайно звали Бачинського його знайомі), тільки пошкодив справі, яку був післаний заступати. УН-Комітет робив теж заходи в справі звільнення з заслання митрополита Шептицького, в наслідок чого державний департамент телеграфував до американського амбасадора в Петербурзі. В результаті російські власті поводилися з Митрополитом в останніх місяцях його заслання з усяким респектом.

На цьому кінчу огляд статті о. Понятишина й раджу всім перечитати як її, так і взагалі ввесь Альманах. Додам, що книжка прикрашена різними знимками й портретами як діячів, про яких в ній мова, так і авторів, уміщених у ній статтей.

Але якнайгарячіше поручаючи ювілейний календар увазі читачів, я не можу не зазначити — не хиб, ні, а прогалин, які годилося б виповнити в дальших річниках календаря, або може в ювілейному Альманаху Українського Народного Союзу, що його лагодить редакція „Свободи" з нагоди 60-ліття Союзу. На мій погляд варто було б мати, як доповнення матеріялів, поданих у розглядному виданні, всебічний огляд історії української преси. До огляду Лобая української преси в Канаді аж проситься додати огляд української преси ЗДА та південної Америки, до чого вже є деякі знадібки. Свого часу Я. Чиж дав реєстр української преси ЗДА за роки 1886-1938. Добре було б, щоб автор довів його до нашого часу. Хотілося б мати й докладніший та довший, усіх річників, огляд змісту „Свободи", ніж той, що його дав Лука Луців, у своїй вичерпній статті про саму тільки літературу в перших річниках цього часопису. У „Свободі" в останніх 30 роках друкувалося стільки прецікавого матеріялу, незвичайно важливих спогадів про дії наших визвольних змагань та інші речі, про які не мають ніякого поняття не тільки новоприбулі, але, гадаю, й багато давніших іміґрантів, що слід було б познайомити з усім цим матеріялом теперішнього читача. Нічого й казати, який важливий був би показник до „Свободи" за її 60-ліття. До статті Л. Лимана про пресу підсовєтської України годилося б додати розділ про початки української преси на Наддніпрянщині, а надто про пресу часу визвольних змагань і нашої державности. Статті д-р Ст. Барана й д-р Яр. Падоха слід би заповнити оглядами інших органів, крім „Діла" та „Стрийської Думки". В усякому разі напр. „Концерн" Ів. Тиктора з цілою низкою часописів та інших видань заслуговував би на таку увагу. Варто було б також ширше спинитися на українській пресі на еміґрації перед останньою війною, а не обмежуватися тільки „Нашою Зорею", тим більше, що були й інші таборові часописи вояків УНР у Польщі, а УГА в Чехії. Ще живуть люди, які могли б дати свої спогади про одну й другу воєцьку, а також і іншу нашу еміґрантську пресу того часу.

Але, повторяю, всі ці мої завваги й дезидерати аж ніяк не зменшують ваги ювілейного Альманаху „Свободи".

Редакція може сміло сказати „Feci, quod potui", а ми повинні тільки подякувати їй за прецікаве й важливе видання, яким вона нас обдарувала.

(Закінчення).

„СХАМЕНІТЬСЯ!"

Місяць березень завжди будить в моїй пам'яті ряд споминів, як з давно-минулих, так і недавніх часів мого життя.

Це ж місяць пошани найбільшого нашого генія Тараса Григоровича Шевченка, який дав нам безсмертні дороговкази в нашому прямуванні до кращого будучого.

Саме в цей місяць все свідоме українське громадянство, як в Україні, так і по всьому світі сүще, здає підрахунки здобутого для добра України за минулий рік та плянує свою дальшу діяльність на будуче.

Урочисті Богослуження, імпозантні маніфестації, імпрези, наукові засідання, театральні вистави, імпрези для молоді, для дітей — це все робиться на пошану нашого Генія в березні місяці.

Саме в ці дні найпоказніше здійснюється заклик Т. Г. Шевченка:

„Обніміться ж, брати мої.
Молю вас, благаю!"

І тільки свідомий ворог українських стремлінь, або людина, якої серце не кров'ю, а сироваткою налите, обминає такі Шевченківські Свята.

В різні часи доводилось мені бути активним чи пасивним свідком таких свят і по різному вони випадали.

Пригадую часи своєї молодости, коли на Великій Україні царським самодержавним урядом само ім'я Т. Шевченка було заборонене.

Чи могло тоді наше громадянство прилюдно маніфестувати свою пошану до Т. Г. Шевченка?

Ні!

Навіть відправити прилюдно Богослуження за душу Шевченка було заборонено. І все ж таки такі маніфестації відбувалися.

Відправлялися панахиди за душу „Раба Божого Тараса" і церкви були переповнені громадянством, а головно молодю, студентами, учнями гімназій, семінарій, технічних, а подекуди й початкових шкіл.

Всі вони знали за якого саме „Раба Божого Тараса" возносять молитви до Престолу Всевишнього.

Відбувалися й нелегальні зібрання, то в поважніших старших громадян, то в конспіративних помешканнях молоді. Виголошувались там і наукові реферати, які єднали присутніх в братерські громади, збагачували знаннями, запалювали до дальшої праці на громадській ниві.

Пригадую й часи після революції 1905 року, коли стало вільніше жити й працювати. З року в рік такі організації в Києві, як „Українське Наукове Товариство", „Просвіта", Український клюб, авдиторії університетів і т. д. в Шевченківські дні були заповнені по береги і то головно українською молодю, що кожне слово доповідачів впивала та збогачувалась знаннями, як зброєю для боротьби за краще будуче своєї Батьківщини.

Молодь свідомо й старанно готувалась до сприйняття грядучих великих днів 1917 року.

Особливо ж пам'ятні мені дні Шевченківських свят 1914 року, коли з авдиторій вилились вони на вулицю. Коли, не дивлячись на заборони, на поліційні й військові брутальні фізичні протидії, постріли й масакри, вулиці й майдани Києва були вкриті десятками тисяч маніфестантів, переважно української молоді. Те саме було й по інших містах України.

То були вже показові паради революційної України про свою непереможність, про готовість вступити в бій за свої ідеали.

Пригадую також Шевченківські дні й по революції 1917 року.

Синьо-жовті прапори й мільйони маніфестантів „послушно голосили" Українському Генієві, що його „Заповіт" виконано.

І під тими прапорами маніфестувала головним чином українська молодь.

По програній війні, коли під натиском переважаючих ворожих сил, краща частина борців за волю України опинилася на чужині, Шевченківські свята зберегли свій зміст і свою урочистість.

В Празі, Берліні, Парижі, Лондоні і інших містах, де тільки перебували українці в ці дні авдиторії були теж переповнені і то головним чином українською молодю. Навіть в найтяжчі часи нашого життя, коли, після другої світової війни, опинилися ми на чужині в таборах, Шевченківські дні справлялись достойно, а головним їх учасником була все та ж українська молодь.

Тепер більша частина нашої еміграції осілася на широких просторах „вільної землі Вашингтона", Канади, Арґентіни і т. д.

І тут зберігаємо ми традиції Шевченківських свят в березні місяці та улаштовуємо імпрези, наукові засідання й маніфестації. І, здається, що саме тут, де немає ні поліційних, ні адміністративних перешкод, мали би ці свята відбуватись найімпозантніше.

Тут, в самому Ню Йорку змогли ми без перешкод заложити понад сімдесять політичних та громадських організацій, а в них домінуючим членство є наша молодь. Не буду тут говорити про доцільність і потребу більшости їх. Торкнуся тільки того, як ці організації зберігають традиції Шевченківських свят. Як щороку, так і в цьому році такі свята відбуваються. Вже відбулося Шевченківське свято організоване частиною громадських організацій, а саме в цих днях, 15 березня, відбулася і святочна Шевченківська конференція, спільно улаштована такими авторитетними науковими установами, як Українська Вільна Академія Наук в ЗДА та „Наукове Товариство ім. Шевченка".

Свято було дійсно достойним нашого великого Генія Т. Шевченка. Прекрасні були промови голови НТШ проф. Р. Смаль-Стоцького та голови УВАН проф. М. Ветухова. Змістовні були й наукові реферати проф. П. Одарченка та проф. П. Ковалїва. Було чому й повчитися з них.

Але... коли попередні свята, які лишились в моїй пам'яті і які я бачив в Наддніпрянщині, Галичині, Карпатській Україні та на еміграції підносили дух вгору, проливали в душу надійність і радість, — сьогорічне свято УВАН та НТШ наводить сумні думки, бо ж авдиторія конференції складалася переважно з ветеранів українського громадянства. Були тут і заслужені борці за долю України на військовому полі, були заслужені науковці, провідники нашого політичного й культурного життя в минулому, старші письменники й громадяни, та не було нашої молоді.

При огляді конференційної залі насувалося болюче питання: а де ж представники організацій нашої молоді СУМА, ОДУМ-а, Пласту й інших? Де наукові степендіяти УВАН та НТШ, які завдяки цим інституціям мають спроможність готуватись на науковців? Де студенти різних високих та середніх шкіл? Де та молодь, що так гучно кричить на роздоріжжях про свої провідні ролі? Якими джерелами саме в цей час користуються вони для озброєння себе, щоб достойно зайняти місця тих, що вже відходять? Користуються кінами, барами, легкими забавами по шпиталях та біліярдах? Так. Саме в той час, як в Ню Йорку відбувалася Шевченківська конференція таких поважних установ як УВАН та НТШ, наша молодь заповнювала кіна, бари й притулки легкої забави.

І мимоволі в цей час приходить на думку вогненне слово Т. Шевченка — „Схаменіться!"...

ПОШТА У.Н.СОЮЗУ

М. Д. — Запитуєте, чи У. Н. Союз уневажнює членську грамоту, коли член покликаний до військової служби. Ні, якщо член платить вкладки, то грамота добра навіть у випадку смерти члена на полі бою. Застереження щодо воєнної клявзулі друкуємо на членських аплікаціях і на грамотах, бо цього вимагають державні асекураційні закони. Одначе, Союз виплачував і буде виплачувати повні суми посмертного по членах вбитих на війні. Воєнна клявзуля, себто право звернути спадкоємцям вплачені вкладки замість посмертного, забезпечує Союзові існування в разі катастрофи, коли б тисячі членів згинули від ворожого нападу. Член, який вступає до військової служби, повинен дорожити Союзовою громотою не тільки з огляду на забезпечення, але й тому, що Союзова грамота нагадує йому життя в родиннім окруженні, до якого він прагне вернутися.

Ю. Р. Понкерс, Н. П. — Головна канцелярія одержала членські вкладки Вашої родини, але переслала Ваш чек до секретаря Вашого відділу. Статут У. Н. Союзу вимагає, щоб члени платили вкладки на руки відділового секретаря. Вимагають цього всі братські організації, навіть організації ветеранів, як напр. Американський Леґіон. На цій точці братська допомогова організація різниться від комерсійної асекураційної спілки.

І. К., Честер, Па. — У. Н. Союз видає діточі грамоти на суму не вищу як $1,500 забезпечення. Цю суму треба розділити на дві грамоти — $1,000 на одній грамоті, а $500 на другій, або на три грамоті по $500. Щоб забезпечити дитину на суму вищу як $1,000, потрібно лікарських оглядин.

І. З. — Член, який виплатив 20-літню вивінувальну (ендавмент) грамоту, дістає суму заберпечення в готівці і перестає бути членом. Якщо йому ще не минуло 60 років, то він може вибрати нову грамоту і бути надалі членом. Член, який виплатив 20-літню грамоту в клясі „Р", перестає платити вкладки і перестає бути активним членом. Він тоді тратить всі членські права, з виїмком забезпечення на ціле життя. У віці від 56 до 60 років життя він не може дістати додаткової грамоти, бо в тім віці Союз може видати грамоту на $500 тільки таким, які ще не мають забезпечення в Союзі. Тому члени, які мають забезпечення в клясі „Р", повинні вибрати додаткове забезпечення перед осягненням 56 років життя, щоб продовжити своє членство в Союзі по виплаченні грамоти в клясі „Р".

Секретар М. Г. — Це, що не виголошуєте високопарних промов, не зменшує Вам поваги між членством, ні значення для У. Н. Союзу. В кожному разі не маєте причини піддаватися зневірі, бо приєднуєте по кількох нових членів кожного місяця, вдержуєте порядок у відділових справах і даєте свої услугу членам Вашого відділу. Кращої праці У. Н. Союз не вимагає від відділових секретарів. Завдяки таким секретарям, як Ви і Вам подібні відділові урядники виробили в членстві довір'я до У. Н. Союзу. А це для організації корисніше, як всі гарні промови без гарних діл.

Г. Герман.

ВІДГУКИ ДНЯ

ЩАСЛИВЕЦЬ

Щастя — ріг дуже умовна. Те, що один уважає за щастя, другий має це за припадок, а деколи буває, що й нещастя називають щастям, так зване: щастя в нещасті.

Знав я одну людину, що до неї прилипла слава щасливця як смола до руки. Всі говорили: він має щастя, йому йде, йому ведеться.

Пригинився найбільше до тієї слави таки його приятель. Так говорив, так запевнював, що люди повірили.

— Уявіть собі, що за щастя: їхав конем, упав і тільки кістка йому трохи трісла.

— Очевидно. Адже міг скрутити в'язи.

— Інший так, але не він.

І обидва розмовці похитували головами... Щастяр!

Здибався той щасливець із приятелем:

— Уяви собі, вчора на тегу вкрали мені чотири злоті.

— А мав ти при собі більше?

— Мав тридцять злотих, але в іншій кишені.

— Ну, і кажи, чи не не маєш щастя! Чому злодій мусів полізти до кишені з чотирьома злотими. Мені напевно вкрав би тридцять, а чотири залишив.

Дістав щасливець тиф. Дехто пробував навіть жалувати його. Але інші заспокоїли того декого.

— Що, тиф!? Певне — для вас, для мене могла б бути катастрофа, але він має щастя!

Справді. За місяць появився тифозник між людьми. Сухий, волосся вилізло, очі споловілі, ледве ногами волочить.

— Ех, ти в чінці роджений, слово даю.

— Добре в чінці. Десять днів непритомний, лікарі вже надії не мали.

— Нехай би мене були спиталися. Щастя, брате, то велика річ! — і поклепав його по вихудлілих плечах, а тифозник присів.

Оженився щасливець. За рік покинула його жінка.

З делікатности ніхто йому в очі нічого не говорив, але по-за плечі, то так.

— Має, хлоп, щастя. Ліпше тепер, як п'ять, шість років. Подумайте: діти, і вони зжилися... А так — вільний як пташок.

А ще за рік жінка вернулася назад. Щасливець, що мав робити, погодився. Любив її.

Тоді приятель таки просто до нього:

— Я це зразу казав. Твоє, друже, не пропаде!

Щасливець усміхався як небіжчик до стелі, бо що було робити.

Прийшла війна. Перша німецька бомба, що впала на місто, здемолювала йому мешкання.

Він, жінка й діти сиділи в пивниці і врятувалися. Після налету вилізли на верх і стали порпатися в румовищах, може знайдуть щонебудь.

Довідався про все приятель.

Побіг щодуху, прибіг і аж руками сплеснув:

— Що не кажи, а це вже таки щастя.

— Не говори дурниць! Твоя хата стоїть, правда!?

— Що з того. Але в мене була ревізія, малощо мене не забрали. А врешті: якби так, не дай Боже, бомба в нашу хату, то... — і зітхнув.

Нишпорюючи поміж розвалинами він нараз радісно скрикнув:

— О!

Всі глянули на нього.

— Дивіться, будильник! І навіть скло ціле.

Потім приклав до вуха:

— Слово даю, що за щастя, уявіть собі: йде!!

Минули роки, прийшов великий ісход.

І щасливець, і його приятель опинилися врешті за морем, в Америці.

Довго не чув я про них, урешті недавно читаю в часописі: помер щасливець.

Здибаю його приятеля і кажу:

— Шкода бідолахи, ще нестарий був чоловік.

— Але бачите, і на кінці життя не покинуло його щастя! Положився вечором до ліжка, а на рано — вже труп.

Нема ради. Навіть передчасна смерть не змогла відчепити людині марки щасливця.

І пригадалося мені моє рідне село, а в тому селі сліпий на одно око Василь.

Коли він помер, то люди казали:

— Легку смерть мав. Потребував заплющити тільки одно око.

Галактіон Чіпка.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шікаґо, Ілл.

Загальні Збори Ліґи Американців Українського Походження.

В п'ятницю, дня 6 березня ц. р. відбулися річні Загальні Збори Ліґи Американців Українського Походження в Шікаґо в Союзовому Домі при вул. Вестерн.

Ліґа А. У. П. в Шікаґо об'єднує 46 діючих в Шікаґо американсько - українських організацій, товариств, установ, з яких деякі щодо чисельности належать до найбільших організацій в ЗДА, як прим. 221 Відділ УНСоюзу — 2,300 членів. Відділ 376 УНСоюзу 1,400 членів. Відділ 55 „Провидіння" — поверх 1,000 членів. Відділ УРСоюзу — з подібним числом й ін.

На збори явилося 73 делеґатів від 43 членів-організацій, що об'єднують близько 8,000 фізичних членів. Збори відкрив довголітний президент Ліґи, відомий діяч і бизнесмен — п. Іван Дужанський. Зборами проводив п. Тарас Шпікула, секретарювали д-р В. Рижевський і п-а І. Кордичук. Збори вислухали звіту голови та звіти із допомогової переселенчої праці Ліґи, Комісії Збірки „Народного Фонду" і філії УККА, якою являється Ліґа для Шікаґо, відділу ЗУАД Комітету, імпрезової Комісії та інших, як теж стану фінансів Ліґи, Допомогового Відділу і філії УККА та стану збірки „Народного Фонду", який, хоч ще не є закінчений за діловий рік 1952, виявляє і в цьому році поважний осяг, бо поверх 12,000 долярів, не вчисляючи, сум висланих платниками безпосередньо.

Голова Ліґи поділився своїми замітками щодо минулорічної праці, зложив подяку всім, що причинилися до так гарних осягів у цьому році, зокрема п-і К. Гульчій, д-рові В. Ничаєві і іншим, як теж всім збірщикам „Народного Фонду" за жертвенну працю. Після ділової дискусії над зиголошеними звітами та вислухання звіту Контр. Комісії, що працювала в минулому році під проводом д-ра Івана Смука і п. Бориса Шевченка, які висловилися про працю Ліґи в минулому році з повним признанням, Збори ухвалили уступаючій Дирекції абсолюторію.

На місце уступившої Дирекції і Контрольної Комісії вибрано нову Управу Ліґи на 1953 р. в такому складі: І. Дужанський, д-р І. Смук, адв. Р. Смук, Т. Шпікула, Ол. Заброський, П. Шиян, А. Дідух, І. Кордійчук, О. Чуба, В. Кавка, І. Маслянко, д-р В. Ничай, М. Пасіка, Д. Багрій, П. Лучків, П. Новотна, Стрілецький Ст., Шиян А., П. Гой, мгр. І. Красник, В. Тимцюрак, М. Сенчишин, Ю. Кавка. До Контр. Комісії увійшли: Б. Шевченко, Т. Кордик, д-р В. Помірко, Т. Дужанський, А. Зборик, А. Фіца, Д. Григорчук і п-ні К. Гульчій.

Під кінець пп. І. Дужанський, адв. Р. Смук і д-р В. Ничай накреслили коротко плян праці в біжучому році, зокрема у ділянках суспільно - допомоговій, фінансовій як теж філії УККА та Комісії Збірки „Нардного Фонду.

Звіти на Зборах Ліґи виявили, що обсяг і зміст діяльности Ліґи постійно поширюється, про що свідчать цифри і засяг допомоги потребуючим, як теж доказали, що при добрій волі і охоті одиниць можна дуже багато в теперішній час зробити для добра цілої громади і поодиноких громадян, що найшлися в потребі на місці чи в далекій Европі, бо і про тих не забувалося, а цифра поверх 5,000 фунтів одягів і харчів, що їх вислано з Шікаґо до різних наших скитальських осередків свідчить про розмір тієї праці. Про справи праці для поневоленої України не було занадбань, чого доказом поважні імпрези протягом ділового року, проголошення „Українського Дня" в стейті Ілліной губернатором стейту її.

Перед новою Дирекцією стоять нові, поважні завдання. Треба сподіватися, що члени великої шікаґовської Громади дадуть Лізі ще більшу моральну і матеріяльну піддержку ніж досі, бо дотеперішні досягнення Ліґи стали вже загально відомі і вона здобула собі не тільки серед своїх, але і серед американських громадських і урядових чинників повне признання. Слід тільки подивляти, що при так невеликих матеріяльних засобах, вона зуміла проробити таку велику і відвічальну роботу, яка повинна б коштувати грубі тисячі. Це ще один доказ, що в з'єдності велика сила, яку не так легко розбити.

М. П.

Филаделфія, Па.

Курс Суспільної Служби.

Після двох доповідій з ділянки Суспільної Служби, які відбулись останнім часом в читальні Першого Відділу ЗУАДКомітету і які втішались великою увагою нашої громади, виникла потреба зорганізувати спеціяльний курс Суспільної Служби.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет пішов назустріч цій потребі громади і такий курс уже зорганізовано.

Перша лекція Курсу Суспільної Служби відбудеться в неділю, 22 березня 1953 року в год. 5-тій після полудня в авдиторії Дому ЗУАДКомітету у Филаделфії при вул. Н. 7. ч. 866.

Курс буде ведений у формі гутірок. Всіх лекцій заплановано 7. Лекції вестиме п. Тимошенко, яка відбула спеціяльні студії в американському коледжу.

Запрошується всіх зацікавлених справами Суспільної Служби взяти участь у першій лекції в неділю, 22-го березня ц. р., о год. 5-тій після полудня в домі ЗУАДКомітету.

Курс заторкатиме всі актуальні проблеми суспільної служби тут у ЗДА, як теж і вагу цих проблем в Україні й евентуальну ролю ЗУАД Комітету у суспільній службі в післявоєнній Україні.

ВЕЧІР В РОКОВИНИ М. КУЛІША

Ню Йорк. — В 60-ліття з дня народин Миколи Куліша, місцевий відділ Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України влаштовує в суботу, 21-го березня, о год. 7:30 ввечорі в залі Л. М. Клюбу окремий вечір з доповіддю проф. Б. Подоляка про Куліша, як драматурґа, громадянина і патріота, споминами дир. Йосипа Гірняка про Миколу Куліша і „Березіль" та з читанням уривків з творів Куліша у виконанні Олімпії Добровольської й Йосипа Гірняка.

СЛОВАЦЬКИЙ ФІЛЬМ У ТРЕНТОНІ

Довідуємося, що відома вже нашому громадянству українська фільмова служба „Карпатія", — яка зарепрезентувала себе висвітлюванням українських фільмів: „Чорноморці", „Трагедія Карпатської України", та дала коротко - метражні фільми „Гуцульщина", „Життя укр. Східньої Канади", дівочі фільми і інші, висвітлить дня 22 березня в Трентоні, на прохання словацької національної спільноти, словацький народний фільм „Яношік". Цей фільм зображає фрагменти з життя словацького народу з доби під час австро - мадярської займанщини. Словацький Яношік — це український Довбуш.

• РОЗШУКИ •

Пошукую свого стрийка **КЛЮФАСА** з села Ніновичі (Хатки), повіт Ярослав. До Америки виїхав по першій світовій війні. Хто знає його теперішню адресу, буду дуже вдячний, коли напише мені на адресу: **Mr. Gregory Klufas, 912 D. Clark St., Montreal, Quebec, Canada.**

ТОСЬКА РУДНИЦЬКОГО з Коломиї, який виїхав до Америки по першій світовій війні, шукає у важній справі **Йозеф Кукурба.** Ласкаву вістку про нього прошу подати на адресу: **Jozef Kukurba, 115 Dayton Sreet, Phoenixville, Pa.**

• ПОСАДА ДЯКА •

КОНКУРС!

Українська Греко-Кат. Парафія Преч. Діви Марії, в Мікіз Ракс, Па., якої парох, є о. Прт. Двораківський, пошукує середнього віку іспитованого **ДЯКОВЧИТЕЛЯ** — диригента хору, та проф. дитячої школи. Треба знати поправно англійську мову. Добра місячна платня. Надзвичайні доходи. 4-кімнатне безплатне мешкання. Меблі треба мати свої. Посаду можна зайняти зараз! Голоситись на адресу:

ST. MARY'S UKRAINIAN GREEK CATHOLIC CHURCH
116 Ella St., McKees Rocks, Pa.

КОНКУРС: НА ПОСАДУ ДЯКА

Українська Православна Парафія Пр. Д. Марії в Алентавні, Па., пошукує **кваліфікованого ДЯКА,** що знає галицький церковний напів, диригує хором і вміє провадити аматорський гурток та школку. Обов'язково має бути жонатий. Добра місячна платня, добрі доходи і вільне нове мешкання. Зголошуватися до:

ST. MARY'S UKRAINIAN ORTHODOX CHURCH
1046 Fullerton Ave., Allentown, Pa.

Посмертна Згадка

ЮРІЙ СИДОР, довголітній член Тов. Українського Клюбу Поступового, відділ 70 У. Н. Союзу в Джерзі Ситі, Н. Дж., помер 18 березня 1953 р., в Ню Йорку, проживши 85 літ. Покійний походив з села Торки, пов. Перемишль, Зах. Україна. Полишив у смутку родину: Ксеню Калмук, Даниїла, Еву Новаківську, Дмитра Муштук, Сеньковського і Петра Сидора у Старім Краю. Похорон відбудеться в суботу 21. березня, в годині 9. рано з похоронного заведення Петра Яреми при 129 Іст 7-ма вул., в Ню Йорку до укр. гр.-кат. Церкви св. Юра, а відтак на цвинтар в, Норт Арлінґґтон, Н. Дж. —В. И. Г.!

В. Кушнір, секр.

У 10 річницю героїчної смерти

д-р Миколи Струтинського,

який згинув 20 марта 1943 р. в Грубешові, на Холмщині відправиться

ПАНАХИДА,—

в суботу, 21. марта, 1953 р., у церкві св. Юра при 7. вулиці, на яку запрошує Родину, Приятелів і Знайомих

ЖІНКА і ДІТИ.